Luontodirektiivin tarkistaminen suden ja muiden suurpetojen suojelun osalta; ennakkovaikuttaminen

Ympäristövaliokunta
E 17/2024 vp
11.4.2024

Maria Westerman
erityisasiantuntija, Bernin sopimuksen kansallinen yhteyshenkilö
ympäristöministeriö

Ennakkovaikuttaminen suurpetoasioissa

- Ennakkovaikuttaminen keskittyy suteen ja karhuun:
  - Taustalla suden osalta komission ehdotus, jonka mukaan susi siirrettäisiin Bernin sopimuksen liitteestä II (täysin rauhoitetut eläinlajit) liitteeseen III (suojeltavat eläinlajit) (asia E 18/2024 vp)
  - Suomella on varauma karhun osalta Bernin sopimuksessa, mutta ennakkovaikuttamisen tavoitteena on sekä karhun että suden osalta luontodirektiivin vastaavaa muutos eli lajien siirtäminen luontodirektiivin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) liitteeseen V (suojellut lajit)
  - Karhukanta on Suomessa suotuisalla suojelutasolla ja kannanarvio kasvava

- Taustalla Euroopan parlamentin 24.11.2022 hyväksymä päätöslauselma, jossa komissiota ja jäsenvaltioita kehotetaan vahvistamaan rajat ylittävää yhteistyötä suurpetoasioissa

Perusta ennakkovaikuttamiselle

- Liitteiden muuttamistarvetta on tarkistettava tieteellisen ja teknisen kehityksen valossa luontodirektiivin 19 artiklan edellyttämällä tavalla
  - luontodirektiivin liitteitä ei ole tarkoitettu pysyviksi, vaan komission tulisi tarkastella niitä dynaamisesti peilaten ajankohtaiseen tieteelliseen tietoon kunkin lajin osalta.
  - koskee niin tiukemman suojelun tarpeessa olevia lajeja (kuten ahma ja metsäpeura) kuin joustavamman suojelun tarpeessa olevia lajeja (kuten susi ja karhu)
  - muutokset mahdollistaisivat luontodirektiivin 14 artiklan nojalla metsästyksen suotuisan suojelun tason asettamissa rajoissa, mutta 16 artiklan tiukan suojelun poikkeuslupaperusteita joustavammin

- Ensimmäisenä askeleena siirron toteutuminen Bernin sopimuksessa, jonka jälkeen luontodirektiivin muuttaminen voisi olla mahdollista siten, että laji siirrettään luontodirektiivin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) liitteeseen V (suojellut lajit)

Komission ehdotus EU:n kannaksi Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen (Bernin sopimus) pysyvän komitean 44. kokouksessa suden (*Canis lupus*) suojelun osalta

Ympäristövaliokunta
E 18/2024 vp
11.4.2024

Maria Westerman
erityisasiantuntija, Bernin sopimuksen kansallinen yhteyshenkilö
ympäristöministeriö

Komission ehdotus

- Komissio antoi 20.12.2023 ehdotuksensa neuvoston päätökseksi EU:n kannan muodostamiseksi koskien Bernin sopimuksen liitteiden II ja III muuttamista.

- Ehdotuksen mukaan susi siirrettäisiin Bernin sopimuksen liitteestä II (täysin rauhoitetut eläinlajit) liitteeseen III (suojeltavat eläinlajit)

- Valmistelun taustalla on Euroopan parlamentin 24.11.2022 hyväksymä päätöslauselma, jossa komissiota ja jäsenvaltioita kehotetaan vahvistamaan rajat ylittävää yhteistyötä suurpetoasioissa

Perusta siirrolle

- Komission ehdotus perustuu vuonna 2023 julkaistuun **syväanalyysiin** suden tilanteesta EU:ssa ja suden kannan tilan nykyisiin kehityssuuntauksiin EU:ssa
- Sopimuksen toiminnan ja toimeenpanon kannalta on perusteltua päivittää litteitä vastaamaan **ajantasaista tietoa susikannan tilasta.** Kansainvälisten suojelutoimien tason tulee olla tieteellisesti perusteltavissa, jolloin hyväksyttävät toimet mahdollistavat kansallisen jouston ja antavat liikkumavaraa susien aiheuttamien sosio-ekonomisten ongelmien ratkaisemiseen.
- Suomessa susi **erittäin uhanalainen**, mutta valmistelussa on huomioitava kannan maantieteellinen keskittyminen suhteessa väestöntiheyteen sekä kannan kasvuennuste
- Susi säilyisi siirron myötä **edelleen suojeltuna** ja luontodirektiivin edellyttämän raportoinnin alaisena, mutta ongelmien ratkaiseminen jäsenvaltion tasolla olisi nykyistä joustavampaa
- *Jos* ehdotus toteutuu Bernin sopimuksessa, luontodirektiivin muuttaminen voisi olla mahdollista siten, että susi siirrettäisiin luontodirektiivin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) liitteeseen V (suojellut lajit)

Suomen kanta

- Hallitusohjelma: suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn
- Avaintavoite: Suomi edistää suurpetoja, erityisesti sutta, koskevan sääntelyn kehittämistä vastaamaan paremmin kantojen nykyistä tilaa
- Jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen (EK 41/2022 vp ─ KAA 4/2020 vp) mukaisesti:

  ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin siten, että susi siirretään koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V.”
- Suomi kannattaa komission aloitetta *suden* suojelutarpeen arvioinnista eli kannattaa komission ehdotusta siirtää susi Bernin sopimuksen liitteestä II liitteeseen III ja pitää tärkeänä, että komissio tarkastelee suden suojelutarvetta luontodirektiivin osalta Bernin sopimukseen mahdollisesti tehtävien muutosten pohjalta
- Suomi katsoo myös, että komission tulisi suden ohella arvioida muiden suurpetokantojen – kuten *karhun* – suojelutarvetta vastaavalla tavalla